

זמנים. הלכות שבת פרק כו

שעה אחת יש עליה עד מוצאי שבת. ופי' רבינו כפי' ההלכות וגם זה יש לרש"י ז"ל פירוש אחר ודברי הגאונים עיקר:

ה היו לפניו נרור וחרם וכו'. מהלוקה (שם דף פ"ב) פסק בהלכות ופי' רש"י ז"ל מקנה צרור בשבת ואע"ג דלאו צר פלגול הוא ואינו מקנה בחרם משום סכנה. בלוגני כלים שהן חלקים ואין מקרעין הבשר עכ"ל:

היו לפניו נרור וכו'. ג"ז שם מהלוקה ופסק כמ"ד מקנה צעצעים ואין מקנה צרור והקשו שם מדתניא המקנה צרור שחור שולטת בו שני נרורות וחיורו לא קשיא הא בלחין הא ביבשין. ופירש"י ז"ל לחין אין אור שולט בהן וכ"כ מדברי רבינו אבל בהלכות מלאכה בהפך ודוקא עליו יבשין אבל לחין משיירי השנים וכ"כ בספר העתים:

פכ"ו א כל כלי האורג והקנים וכו'. פ' אלו קשרים (שבת ק"ג) אמר שמואל כלי קיואי מותר לטלטל בשבת ואפי' כובד העליון וכובד התחתון אבל לא את העמודים. ושם צ"ע מיניו ר' יוחנן מרבי יהודה בר לוי כובד העליון וכובד התחתון מהו לטלטל בשבת ח"ל אין מטלטלין מ"ס דלא כשמואל משום דמשמע דמדקא צ"ע מיניו ר' יוחנן דעדיף מיניה הוה וק"ל ר' יוחנן ושמואל הלכה כר"י. וכנה רבינו ששאר כלי האורג הן ככלים שמלאכתן לאיסור והכונדיון הרי הן כאלו אין עליהן תורה כלי אצל רש"י ז"ל פ' כלי קיואי מותר לטלטל דחזו להשמיש אחר ואשמעין דאין גרדי מקפיד עליהן ולא הוי כלי שמלאכתו לאיסור עכ"ל. וכונדיון נראה שהוא סכור שהם ככלים שמלאכתן לאיסור. ודברי רבינו נראין לי עיקר דהא משמע פרק כל הכלים (דף קכ"ב ק"ג) צהדיא דכל דמיוחד לאיסור אף על פי שאין מקפיד עליו אם משתמשין בו השמיש אחר הוי כלי שמלאכתו לאיסור ואם מקפיד עליו שמה יפחת מדמיו הוה ליה חוסקה מהמת חסרון כים כמו שצוהר: וכן העמודים וכו'. מפורש שם (דף ק"ג) הדיו והטעם:

ב מכבדות של תמרה וכו'. פרק כל הכלים (דף קכ"ד) מפורש אמר רב דמכבדות של תמרה הן ככלי שמלאכתן לאיסור. ובהלכות והאידנא דק"ל כר"ש ומומר לכבד את הבית הויין להו מלאכתן להיתר ואלו הן דברי רבינו. ואע"פ שפכ"א כנה שסבור לכבד את הבית ח"ל הוא רגוף בחציה מ"מ כיון שברגוף מותר הם מלאכתן להיתר: לבנים ששאלו מן הבנין וכו'. שם אמר ר"י הן לבני דלישתיו מצינא שרי לטלטלינהו משום דמיוחד למזגא עליהו שרגיניהו ודלי חקניהו. ופירש"י ז"ל דלישתיו שהשלים בנינו ונותרו דהא שהה לא קיימי לבנין אלא לישב עליהן ותורת כלי יש עליהן עכ"ל:

פרק ששה ועשרים

א כל כלי האורג וחבליו וקנים שלו מותר לטלטל ככלי שמלאכתו לאיסור חוץ מכובד [א] העליון וכובד התחתון לפי שאין ניטלין מפני שהן תקועין. וכן העמודים של אורג אסור לטלטל שמא יתקן הגומות שלהן. ושאר כלי האורג מותרין: ב מכבדות של תמרה וכיוצא בהן שמכבדין בהן את הקרקע הרי הן ככלי שמלאכתו להיתר שהרי מותר לכבד בשבת. אלבנים שנשארו מן הבנין הרי הן ככלי שמלאכתו להיתר מפני שראויין להסב עליהן שהרי שפין אותן ומתקנין אותן. ואם צבר אותן הרי הקצם ואסור לטלטלם: ג חרס קמנה מותר לטלטלה אפילו ברשות הרבים הואיל וראויה היא בחצר לכסות בה פי כלי קטן. מגופת חבית שנתכתתה היא ושבירה מותר לטלטלה ואם זרקה לאשפה מבעוד יום אסור לטלטלה. כלי שנתרועע לא יתלוש ממנו חרס לכסות בו או לסמוך בו: ד ימותר להבנים [ב] לבית הכסא שלש אבנים מקורולות לקנה בהן וכמה שיעורין כמלוא היד. אבל אדמה שהיא קרובה להתפרך אסור לטלטלה לקנה בה. ומותר להעלות אבנים לגג לקנה בהן. ירדו עליהן גשמים ונשתקעו בטיט אם רישומן ניכר מותר לטלטל. אבן שיש [ג] עליה טנוף שודאי לקנה היא מותר לטלטלה ואפילו היא גדולה: ה היה לפניו צרור וחרש מקנה בצרור [ד] ואם היה החרש מאונגי כלים מקנה בחרש. היו לפניו צרור ועשבים אם היו עשבים רכים מקנה בהן ואם לאו מקנה בצרור: ו ישיירי מחצלאות שבלו הרי הן ככלי שמלאכתו להיתר מפני שראויין לכסות בהן המינוף. אבל ישיירי בגדים שבלו שאין בהן שלשה על שלשה אסור לטלטל שאין ראויין לא לעניים ולא לעשירים. שברי התנור מותר לטלטל והרי הן ככל הכלים שמלאכתן להיתר. כירה שנשמטה אחת מירכותיה אסור לטלטלה שמא יתקע: ז *סולם של עליה * אסור לטלטלו שאין עליו תורת כלי. ושל שובך מותר להמותו. אבל לא יוליכו משובך לשובך שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לצור. קנה שמוסקין בו הזיתים אם יש עליו תורת כלי הרי הוא ככלי שמלאכתו לאיסור. קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו אם יש תורת כלי עליו הרי הוא ככלי שמלאכתו

ו ישיירי מחצלאות שבלו וכו'. פרק כל הכלים שם (דף קכ"ה) אמר שמואל קרומים של מחצלה מותר לטלטל בשבת מ"ס מחצלה גופא למאי חייל לכסויי זה עפרה האי נמי חייל לכסויי זה ענופא. ובהלכות פירשו שרי מחצלאות שבלו וכתב הרמב"ן ז"ל אם היו קרומיות מבע"י וזרקן אסורין דהוה לכו כלרורות שבהן ודמיה לשברי חציות שזרקן לאשפה מבעוד יום דאסירי עכ"ל: אבל שרי בגדים וכו'. שם שרי פרומויות אסור לטלטל אחר חציי במעליהן שאין בהן שלש על שלש דלא חזו לא לעניים ולא לעשירים. ופירשו בהלכות בלאות של עליהן וכדאמרין במסכת סוכה כחלחא לפרוזמא דלינא ציחא ע"כ. וכתב הרמב"ם ז"ל נראה משום דפחות מכן לא חזו כלל וסמך אדם משליכן לאשפה. אבל ראיתי בשם הראש"ד ז"ל דהכא בשירי עליה של מזה עסקין דאין מקנה בו טנוף הא שירי עליה דעמלא אפי' פחות מכן מותר דלא גרע מחרס קמנה שראויה לקנה ע"כ. ורבינו סובר דכל עליה אסור וקאן מפרשים סוברים כדברי הראש"ד ז"ל: שברי תנור מותר לטלטל וכו'. מהלוקה מלאכה שם ופסק כר' מאיר כדאיתא בהלכות וכמבואר פ' כ"ה דכל הכלים הניטלין בשבת שצריהן ניטלין והוא שטושין מעין מלאכה: כירה שנשמטה אחת מירכותיה וכו'. פרק חולין (דף קל"ה) כירה שנשמטה אחת מירכותיה מותר לטלטלה שהיא אסור לטלטלה רב אמר אפי' אחת אסור לטלטלה גזירה שמה יתקע. ובהלכות והלכה כרב ע"כ. ופי' רש"י ז"ל ירכותיה פספוסין שלה כעין רגלים:

ז סולם של עליה וכו'. זה למד רבינו מיו"ס ששארנו בו סולם של עליה אפילו צהדיא כדאיתא פ"ק דיו"ט (דף ט') וכ"ש בשבת וסולם של שובך מותר שם בהלכה מחלוקת לחלוק בהא אצל לא ברה"ר לדעת רבינו כמבואר פרק חמישי מהלכות יו"ט ומשם למד דבשבת אפי' בחרס אסור ששם לא החירו אלא משום שמחא יו"ס כמ"ש שם. ובשבת אינו יכול לצור ולא ליטול יומים מן השבוע ולפיכך אסור. זה דעת רבינו ובהשגות ח"א אין כאן מקום לזה ע"כ: קנה שמוסקין וכו'. פ' כל הכלים (שבת קכ"ג) משנה קנה של זיתים אם יש קשר ברגשו מקבל טומאה ואם לאו אינו מקבל טומאה בין כך ובין כך ניטל בשבת. וכנה רבינו אם יש עליו תורת כלי דוקא. ולמד כן מדיו קנה שהתקינו בעל הבית שיחבצו בסמוך דבעיא תורת כלי ויש מחלקין ציהיה דשמי אה הקרקע ודעת רבינו עיקר: קנה שהתקינו וכו'. צרייתא שם (דף קכ"ז) קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו בזמן שקשור ותלוי פותח ונועל בו רש"י אומר מתוקן ח"ש שאין קשור ח"ר יוחנן הלכה כרש"י ואמרו שם דבעין שיהא עליה תורת כלי וכן העלו בהלכות. ופירוש תורת כלי כסויי הכלים: דלת

השגת הראב"ד
*סולם של עליה וכו'. כנה הראב"ד אין כאן מקום לזה. עכ"ל:

אחת מירכותיה אסור לטלטלה שמא יתקע: ז *סולם של עליה * אסור לטלטלו שאין עליו תורת כלי. ושל שובך מותר להמותו. אבל לא יוליכו משובך לשובך שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לצור. קנה שמוסקין בו הזיתים אם יש עליו תורת כלי הרי הוא ככלי שמלאכתו לאיסור. קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו אם יש תורת כלי עליו הרי הוא ככלי שמלאכתו

א טור סימן שס"א לאין סה: ב טור סי' שיז: ג טור סי' שח:

דבעיא תורת כלי ויש מחלקין ציהיה דשמי אה הקרקע ודעת רבינו עיקר: קנה שהתקינו וכו'. צרייתא שם (דף קכ"ז) קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו בזמן שקשור ותלוי פותח ונועל בו רש"י אומר מתוקן ח"ש שאין קשור ח"ר יוחנן הלכה כרש"י ואמרו שם דבעין שיהא עליה תורת כלי וכן העלו בהלכות. ופירוש תורת כלי כסויי הכלים:

שם
שמואל: ז *סולם של עליה * אסור לטלטלו שאין עליו תורת כלי. ושל שובך מותר להמותו. אבל לא יוליכו משובך לשובך שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול ויבא לצור. קנה שמוסקין בו הזיתים אם יש עליו תורת כלי הרי הוא ככלי שמלאכתו לאיסור. קנה שהתקינו בעל הבית להיות פותח ונועל בו אם יש תורת כלי עליו הרי הוא ככלי שמלאכתו

מגיד עוז

פרק כו כל כלי האורג עד מוצאין. פרק אלו קשרים (דף קכ"ד): מכבדות של תמרה עד אסור לטלטלה. פרק כל הכלים (דף קכ"ד): כלי שנתרועע עד לכסות בו. צרייתא היא פרק כל הכלים וגם רמזה במשנה ציהיה פרק המביא: מותר להכניס לבית הכסא שלש וכו' עד מקנה צרור. פרק המביא (דף פ"א): שרי מחצלאות עד שמלאכתו להיתר. פרק כל הכלים (דף קכ"ה): כירה שנשמטה אחת מירכותיה אסור לטלטלה שמה יתקע. פרק ר"א דחולין (דף קל"ה) סולם של עליה עד ויבא לצור. פ' דבינה (דף ט') כתב הראב"ד אין כאן מקום לזה עכ"ל: ואני איני מצינ דבריו אם רבא להשיגו מפני שיקר זאת ההלכה פ"ק דבינה ויהי לו לסדר בהלכות שניה יו"ט כבר עשה וחיברה שם כראוי וכמפורסם בהלכה כנה וחילק בין רה"ר להר' כדאיתא בסם וצ"ל כנה צרייתא דר"י כמו שהביא ר"י אלפס ז"ל ויפה כיון דהא קיימא לן אין בין יו"ט לשבת אלא אורל נפש בלנד: קנה שמוסקין וכו' עד להיתר. פרק כל הכלים: דלת

פרק כו כל כלי האורג עד מוצאין. פרק אלו קשרים (דף קכ"ד): מכבדות של תמרה עד אסור לטלטלה. פרק כל הכלים (דף קכ"ד): כלי שנתרועע עד לכסות בו. צרייתא היא פרק כל הכלים וגם רמזה במשנה ציהיה פרק המביא: מותר להכניס לבית הכסא שלש וכו' עד מקנה צרור. פרק המביא (דף פ"א): שרי מחצלאות עד שמלאכתו להיתר. פרק כל הכלים (דף קכ"ה): כירה שנשמטה אחת מירכותיה אסור לטלטלה שמה יתקע. פרק ר"א דחולין (דף קל"ה) סולם של עליה עד ויבא לצור. פ' דבינה (דף ט') כתב הראב"ד אין כאן מקום לזה עכ"ל: ואני איני מצינ דבריו אם רבא להשיגו מפני שיקר זאת ההלכה פ"ק דבינה ויהי לו לסדר בהלכות שניה יו"ט כבר עשה וחיברה שם כראוי וכמפורסם בהלכה כנה וחילק בין רה"ר להר' כדאיתא בסם וצ"ל כנה צרייתא דר"י כמו שהביא ר"י אלפס ז"ל ויפה כיון דהא קיימא לן אין בין יו"ט לשבת אלא אורל נפש בלנד: קנה שמוסקין וכו' עד להיתר. פרק כל הכלים:

יבן אם היה נשאל ואמר עמו וכו' עד להוכיח עליו. כוף פקד כל הכלים: כתב הרשב"ד ז"ל וכו' תוספ' לשון הגמרא וכו' או משום בונה עכ"ל: ואמרי אומר להרבה הוא תוספ' לשון הגמרא דסוף פקד כל הכלים ופקד בתרא דשיריבין והני מפרשין זה אחר זה בעצמם. אמר תחלה וכן אם היה נשאל ואמר עמו או כחירין רבא במעשה דר' טבלא דפריק הכאז נשאל ואמר עמו ומאי דקאמר כיו תלי במעברא דדשא חיל מעלה ולא מוריד ולא הוכיחו אלל דעובדא ז"ל כהו הכי כוס. ויש פסחים ויבסחין נשאל בגדלו חסו והפירוש בשפיתן לרוב דמפרשים ז"ל דכיון שהוא נשאל בגדלו כלומר בתלמידיה חזק שיכול לטעול לא חיישינן אם אינו קשור כלל לא בדלת אם בעצמא שראוהו הכריח הכרי שאלו כלי ולקד מעטלנין אורו ונוטלין בו שארזו מוכיח עליו ואם אין שם אגד ואינו אגוד הוכיחו עליו שהוא כלי אין מעטלנין אורו ונוטלין בו כמ"ס ר"מ ז"ל בכוף דבריו וברשב"ד ז"ל תחלה עיקר דבריו כדריח היינו משום עובדא דר' טבלא ונעם במקמא אחר דעת ר"י אלפס ז"ל ומורי נשאל דאמרינן למי' דקלוטסרעא טעלה לגבר אי נשאל בגדלו שרי אלמא בעי מדיי אחרנינו עמא טעלה אסור שאינו לא קשור ולא תלוי ושומונו ומנינו בקרן זוית ואמר כר יסודע אמר שמואל הלכה כר"י בעצמא דדשא לא דלא מוכחא מילתא כולי האי וכן הסכימו רבים וגדולים וגם מורי הרשב"א הנגר כמו כן מונח בקרן זוית והרי הוא מוקף ואם אורו הכריח עובר בקיר הפתח וגם הוא על גר ע"כ חוקק פירושו. והקשה עליו מורי הרשב"א ז"ל כי לדבריו אם החבל שהוא קשור בו נחטף כגמרא אלל דאי כמו שפירשתי וכן כוף פקד כל הכלים דלמרינן בין תלוי בין שאינו תלוי סיבין רבי יוסה בעא קומי רבי ירמיהי ארין עבדין עובדא אמר ליה מן עמ דמר רבי ויחנן משני אלפס ד בדלת ר' ינאי חמוי. דר"מ עד שיבא קשור בדבר שהוא יכול להעמידו עכ"ל. ומוביח שם דהלכה ויחידאם דהכא ככתמא דתמן ויחידאם דתמן ככתמא דהכא. פי' ויחידאם דהכא ר"א דפקק ההלון פ"ר"ח ז"ל הלכה למעשה כר"י והוא שקשור בדלת וכדברי ר"מ ז"ל. ומה שכתב היה הנגר בשעת וכו' נשמע אסור. לא עניתי דראויה כי לשון הגמרא לשון ויחידא דבריו בקצור: כגורה של חוליות עד (ופקד כל כתיב הקדש:

מתחילתו ומני רבי שמעון היא דלית ליה מוקאש ע"כ ולגבי תבואה כבורה נמי גרסינן ת"ר תבואה אכזב ג' ורבי אחא מתיר ומתמסין כלפי יניא כלומר אדרבה ג'ש מתיר ופרקינן אימא דבני ר' אחא שכו' זה כפי הכריתות וסבסוהי שבראש פרק משנין כהונן וכו' וכו' ואלוי כמסר שבטיו ליד הראב"ד וידו של ר"מ ז"ל ונמאחי וכו' ולא יאכור להסמיל בו לפסות כמסר ביצאתי בבורי כי יגלו רבינא משנין עד פתלין . וכן משנין ומקאש מייחי פרק טועל : אין גורסין מאכל עד כיואז דבני ר' אחא

כ אע"פ שאסור לטלטל וכו'. כל זאת הבבא משניות וברייתא פ' שו"ל (דף ק"ה) קריב ללשון רבינו. ופירש"י ז"ל לא יזיז בו אבר לא יגביה לא ידו ולא ריבוי עיניו. וקושרין את הלחי של מת שהיה הולך ונפתח קושרין את לחיו כדי שלא יפתח פיו יותר ולא שמעלה להסגר ממה שנפתחה דהיינו מזוז אבר אלא שלא חוסף להפתח. כלי מיקר כגון כלי זכוכית. ואין מעמלין משום דמזוז למזוז בו אבר עכ"ל:

כא מת המוטל בחמה וכו'. פ' כירה (דף מ"ג:) אחר מת המוטל בחמה א"ל יחודה אחר שמואל הופכו ממטה למטה רג אחר מניה עליו ככר או תינוק ומטלטלו. הידע דלויכא ככר או תינוק כ"ע לא פליגי דרבי כי פליגי דלויכא וק"ל ככר בלויכא. עדי שם אין מזילין את המת מפני הדליקה אלא שמעתי שמזילין את המת מפני הדליקה. ואסיקנא דלויכא ככר או תינוק פליגי והלכה כרבי"ל ואפי' לרב מתוך שאלם כהול על מהו אי לא שריט ליה אחי לבניו. ומבואר בהלכות: ולא החירו וכו'. מיתמר פ' נוטל (דף קמ"ב:) במסקנא ולא אמרו ככר או תינוק אלא למת בלבד:

כב היה מוטל בחמה וכו'. שם (דף מ"ג:) חנא שילא בר מרי מת המוטל בחמה בלין שני בני אדם ויושבין בלדו חס להם מלמטה זה מביא מטה ויושב עליה וזה מביא מטה ויושב עליה חס להם מלמעלה מביאין מחלאל ופורסין עליהן זה זוקף מטה ונשמת והולך לו זה זוקף מטה ונשמת והולך לו ונמצאת מחילה נפשו מאלים. וכהני המפרשים וכו' ש"פ שאין עושין אהל ערלי לכתחלה כיון שמעשה שהוא עושה אותו מלמעלה למטה בשביל המת החירו:

כג מת שהכריח בנים וכו'. בהמליע (דף מ"ד:) הווא שכתב דהוה בדוקרת שרא לכו ר"ג בר יוחנן לאפוקיה לכרמית ואסיקנא טעמא גדול כבוד הכרית שדומה ל"ח שכתורה. ופי' הראב"ד ז"ל דכבוד החיים קאמר מפני שהיה מכריח וכדי לסלק מהם ריחו הסויו. וזה דעת רבינו ועיקר. ומהלקו המפרשים ז"ל חס צריך ככר או תינוק לטלטל יש מי שאומר שצריך שכל שנוכל לחקו ולגרוע איסור הטלטול נחקו והרמב"ן ז"ל אחר שאינו צריך כדי שלא יבא מרבה כהולא והרשב"א ז"ל הכריע דעתם האחרים בזה:

פכ"א היוצא חוץ לתחום המדינה וכו'. שיעור התחומין שהם אלפים אמה מדבריהם וי"ב מיל דבר תורה הוא מבואר בהלכות סוף פ"ק דעירובין ולמדו שיעור זה ד"ב מיל מן הירושלמי וכן הסכמת הגאונים ז"ל לחייב דבר תורה על יותר מ"ב מיל. ויש מן האחרונים ז"ל שהלקו על זה ואמרו כההיא סוגיא דסוף פ"ק (עירובין י"א:) דלוקין על עירובי תחומין היא לדעת ר"ע דאמר תחומין דאורייתא אכל לרבנן דק"ל כוונתיהו אין שם תחומין כלל מן התורה ואפי' בכמה פרסאות והאריכו להוכיח כן ולדעת ר' הסכימו הרמב"ן והרשב"א ז"ל. ודיון העיר שהיא כד"א בכמה מקומות מבואר שאין העיר נחשבת: ומ"ש רבינו אלפים אמה לכל רוח מרובעות. משנה פ' מי שהוציאוהו (דף מ"ט:) אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי ר' חנינא בן אנטיגנוס וכו' מרובעות כטבלא מרובעת כדי שיהא נשכר את החיות והלכה כחכמים. אפי' הולך אל עבר פניו או לעבר פני העיר ויש

הנהגות מיימוניות

[כ] לאו דוקא בחמה אלא הוא הרין על כרים וכסתות שלא יסריח ודוקא לצורך המת אבל לצורך כהנים או לדבר אחר אין משלשין ע"י ככר או תינוק מהר"ם ע"כ: [ג] במה מורליקין אביד הגב עליו ככר או תינוק ומטלטלו וכן פרק נוטל ע"כ: [ד] אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן הלכה כר"י בן לקיש ע"ש ואפילו בטלטול גמור שרי ר"י בן לקיש וכן משמע מתוך פ"י ר"י וכו' בספר המאור עיין בהלכות שמחות בס' ק' ע"כ: [ה] ככר אשי דאמר רבי ב"ב נוטל וכו' מהר"ם בהלכות שמחות ודלא כר' אושעיא דאמר שכתב ארנקי בחצר מניח עליו ככר או תינוק ומטלטלו וגם דלא כירושלמי דאמר דיסקיא מלאה מעות נותן עליה ככר או תינוק ומטלטלה מפני הדליקה. ובספר המצות כתב דשמוא ברליקה מורה עליה ככר או תינוק לכתחילה וכו' עד גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה ע"כ: [א] מי שהוציאוהו מקום ממקום מניסה וכו' ע"כ: [ב] כתב הסמ"ג המינין אומריין אל יצא איש ממקומו כמשמעו והשיב רבינו בשולח בר קלנימוס להקשות שניהם מנבואת ישעיה ויחזקאל שכתוב בישעיה יבוא כל בשר להשתחוות לפני ויחזקאל כתוב והשתחויו עם הארץ פתח השער ההוא בשבתות וגו' ואם אסור לזוז ממקומו איך יבואו כל בשר להשתחוות בבית המקדש עכ"ל: [ג] כחכמים ודלא כרבי חנינא בן אנטיגנוס דאמר אלפים אמות עגולות ע"כ:

כב היה מוטל בחמה ואין להם מקום לטלטלו וכו'. נראה מדברי רבינו שאין שם אהל אלא מהמחללות בלבד וזוקף מטהו דקאמר לא להיות עומדת זקופה והמחללת עליה כדפירש"י אלא לומר שזקופה ומסירה משם חס יראה לפי שאינה נריכה לו עוד ולפי זה מאי דמזכירין שישבו חתלה עד שיהא להם ואז יציאו מכות וישבו עליהם אע"פ שאין צורך לזהל במטות היינו כדי שיהא נראה דפריסת

מחללות לא כדי לעשות אהל בחיבור שתיקן פיהם אלא כדי לפרוס כל אחד על עצמו להגן מפני החמה שהרי גם כשהם להם מלמטה הביא כל אחד מטהו וישבו עליהם. ואפשר שאם רצה להניח מחללת על המטה חינו רשאי לדעת רבינו ומש"ה אמרו שזוקף מטהו כלומר ולא יניחה שם כי היכי דתהוי הוכחה שלא נחזונו בפריסת המחללות לעשות אהל משתיקן אלא להגן עליהם מפני החמה שהרי כשהם לו מלמטה הביא מטה וישב עליה וכשעמד זקפה משם והלך לו: ומ"ס יש לדקדק למה פסק רבינו דבלין שני בני אדם ויושבין בלדו וכו' ה' בלדו הכי יכולים לעשות מחילה דהא בגמרא חיהא למימר ז' אחי דא"ל יחזק חין כלי יטל אהל ללודך דבר הניטל ואמר לכו רב ששה פוקו. אמרו ל' יחזק ככר חירגמה רב הווא לשמעתך בלבד דאמר רב הווא עושין מחילה למת בשביל חי ואין עושין מחילה למת בשביל מת מאי היא הווא דאמר רב שמואל בר יהודה מת המוטל בחמה בלין שני בני אדם ויושבין בלדו חס להם מלמטה וכו' משמע דלמ"ד כלי יטל אפי' ללודך דבר שאינו יטל עושין מחילה למת בשביל מת כמו שמוהר לעשות בשביל חי ומאחר דק"ל כמ"ד כלי יטל אפי' ללודך דבר שאינו יטל הו' ה"ל למיפסק כהני מיתמר ואפשר שמעטם זה השמיטה הרי"ף וכו' יש לתמוה על רבינו שכתב. ואפשר דמ"ל לרבינו דכדי דרב ששה סבר דטעמא דבעיין שיבאו שני בני אדם וישבו בלדו הווא משום טלטול הכלים שיהו יטלים ללודך הו' ולא ללודך המת וכדדבי יחזק מיהו חין דלא קי"ל כוונתיה מפרשים דטעמא לאו משום כלים הווא ללודך המת יטלים אלא טעמא כדי שיהא המחילה נפשו מאלים דלון עושין אהל ערלי ובשביל עיר החי החירו לעשותם בשינוי כזה אבל מפני המת לא החירו. ואפשר דרב הווא נמי משום עשיית מחילה קאמר וכדדייקא לישניה ולא לענין טלטול כלים ורב ששה הווא שרצה לפרש דבריו משום טלטול וכד' יחזק וליתא. ולפי זה מה שהשמיטה הרי"ף לאו משום דלא ס"ל הכי אלא משום דמשמע ליה שדבר פשוט הווא שאין מותר לעשות אהל ערלי אלא ללודך החי:

המהלך

א היוצא חוץ לתחום המדינה בשבת לוקה שנאמר

אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. מקום

זה הוא תחום העיר ולא נתנה תורה שיעור לתחום זה אבל חכמים העתיקו שתחום זה הוא חוץ לשנים עשר מיל [א] כנגד מחנה ישראל. וכך אמר להם משה רבינו לא תצאו חוץ למחנה. ומדברי הופרים שלא יצא אדם חוץ לעיר אלא עד אלפים אמה אבל חוץ לאלפים אמה אסור. שאלפים אמה הוא מגרש העיר: ב נמצאת למד שמוותר לאדם בשבת להלך את כל העיר כולה אפילו היתה כנינה. בין שהיתה מוקפת חומה בין שלא היתה מוקפת חומה. וכן מותר לו להלך חוץ לעיר אלפים אמה לכל רוח מרובעות [ג] כטבלא

א עור סי' ש"א סמ"ג לאוין ס': ב טור שם וע"ש סמ"ג ס': ג טור סי' ש"א סמ"ג לאוין ס':

וכן הסכימו ז"ל ונחלקו המפרשים בגירוש דבר זה יש מי שאומר שלעולם הוא רשאי לילך אלפים ושמונה מאות אמה כמות האלכסון

מגדל עז

אע"פ שאסור לטלטל עד זרי המת. הכל פרק שו"ל (דף ק"ה) ומקלס מיייתי פרק כירה (דף מ"ג:) מת שסכרית עד סוף הפרק. סוף פרק המניע (דף מ"ד) ומקלסו מיייתי פרק המניע: **פרק כו** היוצא חוץ לתחום עד מחוץ לתחום. בירושלמי מפרש לה ור"י אלפס ז"ל כתב כן בהלכות סוף פ"ק דעירובין וכו' בעל המאור ז"ל תפס עליו והרמב"ן ז"ל האריך בספר המלחמות וזכיר שם כל הדעות: ומדברי סופרים עד מגרש העיר. נמשכת כוונה פרק כס וירושלמי ולשון מילתא אל יא איש ממקומו אלו אלפים אמה: ב נמצאת למד עד מוקפת. בירושלמי: וכן מותר להלך עד את החיות. פרק מי שהוציאוהו:

תלמוד שלנו לירושלמי ע"כ: [א] בשיליה המצניע ההוא שכבא דהוי בדוקרת שרו להו ר"ג לאפוקי לכרמית וכו' עד גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה ע"כ: [א] מי שהוציאוהו מקום ממקום מניסה וכו' ע"כ: [ב] כתב הסמ"ג המינין אומריין אל יצא איש ממקומו כמשמעו והשיב רבינו בשולח בר קלנימוס להקשות שניהם מנבואת ישעיה ויחזקאל שכתוב בישעיה יבוא כל בשר להשתחוות לפני ויחזקאל כתוב והשתחויו עם הארץ פתח השער ההוא בשבתות וגו' ואם אסור לזוז ממקומו איך יבואו כל בשר להשתחוות בבית המקדש עכ"ל: [ג] כחכמים ודלא כרבי חנינא בן אנטיגנוס דאמר אלפים אמות עגולות ע"כ: